PLAN DZIAŁANIA
KT 177
ds. Projektowania i Produkcji Sprzętu Podwójnego Zastosowania

SPIS TREŚCI

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT 2
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT 2
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT 4
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT 4
5. CZŁONKOSTWO W OT 4
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI 5
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC 6
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT 6
9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE 6

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

Główne zagadnienia, którymi zajmuje się KT 177 obejmują projektowanie i produkcję sprzętu podwójnego zastosowania dotyczące w szczególności: sprzętu lotniczego i kosmicznego, infrastruktury portów lotniczych dla bezzałogowych statków powietrznych, techniki morskiej oraz systemów łączności, w tym przekazywania danych i kierowania ruchem w przestrzeni z uwzględnieniem systemów wykrywania i unikania (DAA) dla pojazdów bezzałogowych.

Rynek, na którym działa KT Nr 177 obejmuje część krajowego przemysłu związanego z projektowaniem i produkcją uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Obecnie prace w KT 177 zgodnie z polityką CEN skupione są przede wszystkim na wdrażaniu Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych dotyczących sprzętu i urządzeń tzw. podwójnego zastosowania, w tym głównie zagadnień związanych z urządzeniami i układami, zespołami i elementami elektrycznymi statków powietrznych, bezzałogowymi statkami powietrznymi oraz urządzeniami i systemami nawigacji i radiokomunikacji morskiej.

Część norm dotyczy bezpośrednio określonych wyrobów, które z różnych względów (czasami z przyczyn obiektywnych) nie są produkowane w kraju, stąd też zainteresowanie tymi normami w warunkach krajowych jest mniejsze.

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

Środowisko biznesowe KT 177, to przede wszystkim różnego rodzaju podmioty gospodarcze cywilne (wiele z nich to małe startupy) i wojskowe, zaangażowane w produkcję systemów bezzałogowych statków powietrznych, usługi transportu lotniczego, obsługę naziemną, szkolenie personelu, dystrybutorzy, resellerzy i integratorzy BSP, części zamiennych i oprogramowania.

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

- ścisłe powiązania ze strukturami i polityką organów państwa,
- konieczność stałej współpracy sił zbrojnych i przemysłu dla wypełnienia wspólnych zadań wynikających z potrzeb technicznego zaopatrzenia wojska,
- nowoczesna i zaawansowana technologia (technologie teleinformatyczne, mechatroniczne, optoelektroniczne, nanotechnologia i inżynieria materiałowa, sztuczna inteligencja, uczenie maszynowe), powszechnie uważane za najbardziej innowacyjne,
- wydzielony obszar działania (produkcji, badań, rynku),
- konieczność dużych nakładów na inwestycje i ponoszenie dużego ryzyka z nimi związanego.

Europejskie dokumenty normalizacyjne dotyczące układów, zespołów i elementów elektrycznych statków powietrznych opracowywane są przez Europejskie Stowarzyszenie Przemysłu Lotniczego, Bezpieczeństwa i Obronnego - Normalizacja (ASD-STAN).

ASD-STAN odpowiada za aspekty techniczne norm definiujących produkty, materiały, metody badania i procedury dotyczące m.in. wyposażenia i sprzętu elektrycznego statków powietrznych i przedkłada je CEN do przyjęcia jako normy europejskie.

Istotne znaczenie w pracach Komitetu mają również normy europejskie opracowywane przez CEN/TC 377 'Air Traffic Management' oraz normy międzynarodowe opracowywane przez ISO/TC 20/SC 16 'Uncrewed aircraft system', w szczególności normy z serii ISO 23629 Zarządzanie ruchem bezzałogowych statków powietrznych (UTM). Normy opracowywane przez ISO/TC 20/SC16 stanowią istotne uzupełnienie zagadnień ujętych w normach opracowywanych w CEN/TC 471 'Unmanned Aircraft Systems', na zlecenie M567 wspierających Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2019/945 z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie bezzałogowych systemów powietrznych oraz operatorów bezzałogowych systemów powietrznych z państw trzecich.

Zarówno CEN/TC 377, jak i CEN /TC 471 ściśle współpracują z organizacjami takimi jak (Eurocae, EUROCONTROL, EASA oraz ETSI.

Z kolei normy europejskie z zakresu urządzeń i systemów nawigacji i radiokomunikacji morskiej konwencję SOLAS (Międzynarodowa konwencja o bezpieczeństwie życia na morzu). Postanowienia tych norm uwzględniają wymagania określone w rezolucjach IMO (Międzynarodowa Organizacja Morska).

Przemysłowy Potencjał Obronny, czyli baza surowcowo-materiałowa, infrastruktura wytwórcza, zasoby ludzkie i zastosowane technologie, zwany w skrócie PPO tworzy obecnie ponad 100 firm wytwarzających wyroby, usługi lub zajmujących się handlem dla potrzeb bezpieczeństwa i obronności państwa oraz zajmujących się obrotem tego typu produktów. Z sektorem PPO kooperuje drugie tyle przedsiębiorstw zobowiązanych wypełniać specyficzne wymogi wynikające z prawa dotyczącego obrotu Uzbrojeniem i Sprzętem Wojskowym (UiSW).

Firmy tworzące PPO skupione są w:

- Polskim Holdingu Obronnym sp. z o.o. , największym producencie i dostawcy uzbrojenia w Polsce,
- Polskiej Grupie Zbrojeniowej SA, skupiającej ponad 60 spółek (branże: obronna, stoczniowa, nowych technologii),
- Agencji Rozwoju Przemysłu, która odgrywa wiodącą rolę wśród przedsiębiorstw specjalizujących się w zagadnieniach związanych z lotnictwem i radioelektroniką.

Polski PPO można pogrupować następująco:

- przedsiębiorstwa będące w nadzorze właścicielskim Skarbu Państwa, w tym:
  - Polski Holding Obronny sp. z o.o.,
  - Polska Grupa Zbrojeniowa S.A.,
  - Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.,
  - Wojskowe Przedsiębiorstwa Remontowo Produkcyjne w nadzorze właścicielskim Ministra Obrony Narodowej.

- przedsiębiorstwa prywatne, w tym:
  - Polskie przedsiębiorstwa z rodzimym kapitałem prywatnym,
  - Przedsiębiorstwa sprywatyzowane (byłe państwowe),
  - Przedsiębiorstwa i przedstawicielstwa firm zagranicznych działających w Polsce.

Jednostki badawczo-rozwojowe w gestii MON, MSWiA, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

W PPO większość opisanych tutaj firm to są przedsiębiorstwa produkcyjne. Kilkanaście prowadzi przede wszystkim działalność usługową (remontową lub mieszaną z produkcyjną), kilka spółek prowadzi wyłącznie działalność handlową.
Na uwagę zasługuje liczne grono firm prywatnych działających w sektorze elektroniki, łączności, informatyki i w dziedzinach pokrewnych.

Podstawową barierą techniczną w handlu SBSP jest brak w kraju jednostek notyfikowanych jako Jednostki Oceniające Zgodność SBSP z zasadniczymi wymaganiami Rozporządzenia Delegowanego 2019/945 ze względu na brak nowelizacji Prawa Lotniczego wskazującego krajową Jednostkę Notyfikującą.

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

Kluczowe zagadnienia dotyczące ochrony środowiska związane z pracami KT 177 dotyczą:

- paliw stosowanych w napędach statków powietrznych zarówno załogowych, jak i bezzałogowych a także paliw wykorzystywanych w jednostkach napędowych statków morskich;
- ograniczeń poziomu hałasu emitowanego do środowiska;
- baterii i akumulatorów stanowiących źródło energii elektrycznej wykorzystywanej do zasilania silników i innych urządzeń zainstalowanych w załogowych statkach powietrznych, SBSP, innych bezzałogowych środkach transportu oraz urządzeniach wykorzystywanych do ich sterowania i obsługi naziemnej.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

Podstawową oczekiwaną korzyścią z realizacji prac normalizacyjnych prowadzonych przez KT 177 jest szybka implementacja Norm Europejskich będących w gestii KT, w szczególności z zakresu urządzeń i systemów nawigacji i radiokomunikacji morskiej wymienionych w ZAŁĄCZNIKU A.1 do DYREKTYWY KOMISJI 2011/75/UE z dnia 2 września 2011 r. zmieniającej dyrektywę Rady 96/98/WE w sprawie wyposażenia statków (Dz.U. UE L 239/1 z 15.9.2011) oraz określających wymagania dla sprzętu wymienionego w ROZPORZĄDZENIU MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie wyposażenia statków w urządzenia Systemu Identyfikacji i Śledzenia Dalekiego Zasięgu (LRIT).

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;
- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT i kontakt do Przewodniczącego OT, Sekretarza OT, właściwego Sektora WPN jest podany na stronie www.pkn.pl, w *Wykazie OT*.

6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Podstawowymi celami prac normalizacyjnych prowadzonych przez KT 177 są:

- współpraca z organami administracji rządowej;
- eliminowanie barier technicznych w handlu;
- ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie;
- harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań,
- zapewnienie bezpieczeństwa produktu;
- zapewnienie zdrowia konsumenta;
- promocja ochrony środowiska;
- promocja jakości.

W celu osiągnięcia tych celów KT 177:

- bierze udział w opracowywaniu Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych poprzez aktywne uczestnictwo w parach organów roboczych CEN/CENELEC i ISO/IEC;
- konsultuje projekty Norm Europejskich w gronie członków komitetu w celu wypracowania reprezentatywnego stanowiska krajowego i uwzględnienia krajowych potrzeb,
- promuje uczestnictwo w pracach KT 177 na spotkaniach i konferencjach branżowych;
- poszukuje źródeł finansowania polskich wersji językowych,
- wyznacza priorytety przy ustalaniu Programu prac normalizacyjnych OT (np. wprowadzanie do zbioru PN metodą tłumaczenia przede wszystkim Norm Europejskich zharmonizowanych i w miarę możliwości Norm Międzynarodowych, wprowadzania do zbioru PN w pierwszej kolejności norm terminologicznych, następnie norm precyzujących metody badań, itp.);
- aktywnie poszukuje wykonawców prac normalizacyjnych;

– określa zakresy niezbędnej współpracy z innymi KT/KZ.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) z zakresu działania OT wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu prac OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w *Wykazie OT,* po wybraniu numeru właściwego OT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Na działalność KT 177 negatywny wpływ mają następujące czynniki:

- problemy z opiniowaniem projektów Norm Europejskich i innych dokumentów normalizacyjnych ze względu na zbyt małą liczbę podmiotów i ekspertów w składzie KT mogących ocenić projekty pod względem merytorycznym;
- problemy techniczne związane z działaniem aplikacji PZN (głosowanie, podpisywanie dokumentów, możliwość wprowadzania poprawek w treści uchwał).

9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Na najbliższe lata priorytetem będzie wprowadzenie do zbioru Polskich Norm następujących norm międzynarodowych:

1. ISO 23629-8:2023 UAS traffic management (UTM) — Part 8: Remote identification;
2. ISO 5286:2023, Flight performance of civil small and light fixed-wing unmanned aircraft systems (UAS) — Test methods;
3. ISO 24355:2023, Flight control system for civil small and light multicopter unmanned aircraft system (UAS) — General requirements;
4. ISO 24352:2023, Technical requirements for small unmanned aircraft electric energy systems;
5. ISO 24356:2022, General requirements for tethered unmanned aircraft systems;
6. ISO 4358:2023, Test methods for civil multi-copter unmanned aircraft system.

Normy te stanowią istotne uzupełnienie zagadnień zawartych w serii Norm Europejskich zharmonizowanych z Rozporządzeniem Delegowanym 2019/945.

Komitet jest otwarty na propozycje nowych tematów, które będą rozpoczynane w zależności od potrzeb środowiska i zgłoszeń gotowości finansowania takich prac.